

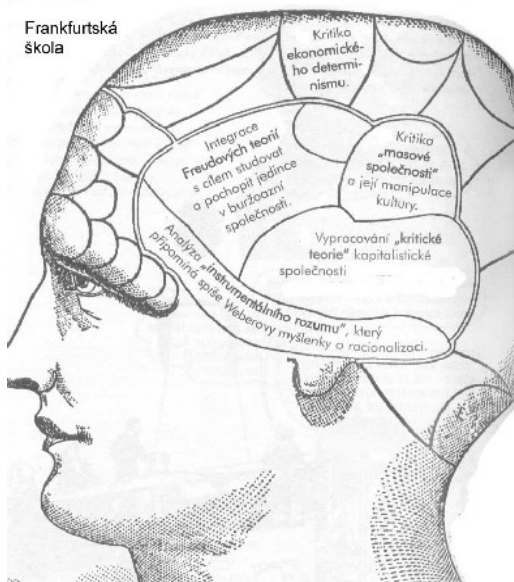
HERBERT MARCUSE (1898-1979)

Jednorozměrný člověk

Můžeme rozlišovat potřeby pravé a nepravé. „Nepravé“ jsou ty, které individuu ukládají společenské síly, mající zájem o jeho potlačení: ty potřeby, které zvětšují dřinu, agresivitu, bídu a nespravedlnost. Do této kategorie patří většina převládajících nepravých potřeb, jako například uvolňovat se v souladu s reklamou, těšit se, oddávat se tomu co druzí, konzumovat, nenávidět a milovat to, co milují a nenávidí druzí.

Lidé se ve svém zboží poznávají: ve svém autu, ve svém hi-fi přehrávači, ve svých několikapodlažních bytech, ve svých kuchyňských přístrojích nacházejí své duše. Změnil se samotný mechanismus, jímž je individuum poutáno ke své společnosti. Sociální kontrola je zakotvena v nových potřebách, které vytvořila.

Soudobá industriální společnost směřuje díky způsobu organizace své technologické základny k totalitarismu. ‚Totalitarismus‘ totiž není jen teroristicko-politické řízení společnosti, ale také neteroristické, ekonomicko-technologické řízení společnosti, které působí skrze manipulaci potřeb. Soudobou industriální společnost lze nyní, lépe než kdy jindy, charakterizovat potřebou otupující práce ve chvíli, kdy už to není potřeba.

Proč lze označit Marcuseho za neomarxistu? Čím se jeho pojetí od Marxova zásadně odlišuje?